

TGI VOOR JONGVOLWASSENEN

Marleen Vangrinsven

Samen met drie collega's vorm ik als projectleider het team voor de TGI-basisopleiding voor jongvolwassenen. Alle deelnemers zijn tussen de 21 en 27 jaar oud, studeren nog of werken in hun eerste baan. Ze kiezen zelf voor deelname. Voorwaarde is dat ze op een of andere manier leiding geven aan een projectgroep, een team in de sportvereniging of een dispuut en zich verder in het leidinggeven willen bekwamen. TGI is immers een systeem bij uitstek waarmee je leert jezelf en anderen te leiden.

De TGI-basisopleiding voor jongvolwassenen

Internationaal is deze opleiding al tien jaar geleden geïnitieerd door collega's die voor hun pensionering stonden. Vier jaar geleden heeft 4D organisatieontwikkeling & opleiding de basisopleiding voor jongvolwassenen in de lage landen geïntroduceerd. De tweede groep jongeren rondt de opleiding nu bijna af en de derde groep staat in de startblokken. De opleiding omvat 32 trainingdagen, verdeeld in blokjes van twee, drie en vijf dagen, uitgesmeerd over ruim 1,5 kalenderjaar. Deelnemers betalen € 10 per cursusdag als ze nog studeren of werk zoeken. Als ze werken betalen ze in samenspraak iets meer. Verblijfskosten moeten wel betaald worden, maar die zijn erg laag omdat we een goedkope locatie gebruiken bij de zusters in de Priorij Emmaus te Maarssen. Een enkele keer, zoals in de casus hieronder, verblijven we elders. De opleiders werken zonder honorarium. Dit is een gift aan de jeugd.

Voor dit artikel maak ik een compilatie van mijn persoonlijke ervaringen. Ik neem u mee in een casus hoe het er in een opleidingsgroep aan toegaat. Ook geef ik een schets van de achtergrond van deze generatie jongeren. Duidelijk wordt waarom deze opleiding van betekenis is voor en bijdraagt aan de persoonlijke vorming en grondhouding van een toekomstig leidinggevende.

Een vijfdaagse cursus in de Ardennen

'Een slaapplek gekozen en gevonden, hoe is dat keuzeprocess verlopen en hoe tevreden ben ik ermee?' De opleider leidt dit eerste thema in. Zij vraagt iedereen in gedachten terug te gaan naar de uitnodigingsbrief. Daarin werd melding gemaakt van de aanwezige slaapplekken: twee ruime kamers met elk een tweepersoonsbed en verder verschillende kamers waar je apart kan slapen. Hoe zijn ieders gedachten hierover gegaan?

'Heb je iemand gevraagd om samen een kamer te delen of dacht je het ter plekke wel te regelen? En heb je vanaf het moment van binnenkomen lang gezocht naar je beste plek of zomaar ergens je tas neergegoooid? Zag je anderen zoeken? Heb je contact hierover gemaakt met anderen? Neem ons eens mee naar de plek waar jij denkt te gaan slapen en vertel hoe je tot deze keuze bent gekomen en wat je ervan vindt?'

Op deze uitnodiging wordt niet direct gereageerd. Er vindt een kleine discussie plaats. Eén van de jongens neemt meteen het woord en spreekt zijn teleurstelling uit om met dit suffe thema te moeten beginnen, hij vindt die slaapplek-keuze totaal geen issue! Maar hij krijgt geen bijval. Een jonge vrouw voelt zich helemaal niet goed bij hoe één en ander zó is uitgepakt, dat ze met zijn drieën nog geen slaapplek hebben. En weer een andere vrouw is bijna in tranen omdat zij zich koninklijk in een mooie kamer installeerde, zonder er notie van te nemen hoe het anderen verging en zich nu hoogst ongemakkelijk begint te voelen.

Zo gaat het nog een tijdje door vooraleer besloten wordt toch maar in te gaan op de uitnodiging en met elkaar naar ieders plek te gaan kijken en te horen en zien hoe iedereen daartoe is gekomen. We leren het huis een beetje kennen met al zijn kruip-door-sluip-door gangen en kamers. We horen wonderlijke overwegingen en wensen, die

tot keuzes hebben geleid of tot ongenoegen en geen slaapplek. Nu ieder de tijd krijgt en neemt voor een toelichting ontstaat er steeds meer betrokkenheid en medeleven. Daarna gaan we zitten en bespreken hoe dit aan te pakken, wie heeft er nu eigenlijk een probleem?

Vrij snel vinden allen dat het iedereen aangaat dat elke cursist een goede slaapplek krijgt. De opleiders stellen hun mooie kamer weer beschikbaar en de kok wordt erbij gehaald, want die moet ook ergens slapen! Het wordt een enerverende sessie waar secuur wordt doorgevraagd op motieven die mensen hebben om een bepaalde kamer of soort bed te willen. Mensen die stilletjes zijn wordt gevraagd zich uit te spreken en zij die het geen issue vinden worden opgeroepen toch na te denken, omdat ze anders de zaak ook niet vooruit helpen. Er worden concessies gedaan, andere combinaties van samen slapen geopperd en grapjes gemaakt, er wordt water bij de wijn gegooid, van kamers geswitcht en een traantje geplengd.

Hier vindt een besluitvormingsproces plaats, dat tot op de bodem wordt uitgezocht. Dat kost tijd maar geeft uiteindelijk veel tevredenheid over het proces dat we met elkaar zijn aangegaan en over het resultaat: iedereen heeft een slaapplek waar hij of zij zich goed bij voelt!

Leren omgaan met conflicten

De openingsdag van onze vijfdaagse over 'omgaan met conflicten' zit erop. De eerste klap lijkt een daalder waard. Wij als opleiders zijn ingenomen met het gekozen thema, omdat deze ervaringsoefening in het verdere verloop van de week nog van betekenis kan zijn.

De opleidingsgroep is al gevorderd, deze module is de voorlaatste in de basisopleiding voor jongvolwassenen. Ze gaan het aan met elkaar, ook de dagen die volgen. Het wordt een levendige en intensieve week. We doen een heuse conflictervaring met elkaar op, we lezen en studeren over conflicten en crisis, we praten erover en bedenken strategieën om er beter mee te leren omgaan.

Waar in het begin van de week nog niet iedereen geland is en liever ergens anders had willen zijn, verandert dat vrij snel. Het uitspreken alleen al helpt beter hier aanwezig te zijn. De interesse in elkaar is groot, in wisselende groepjes of duo's werken gesprekken verdiepend. Zelfs in de pauzes, als we met zijn allen klooien in een ijskoud riviertje, gaat het leren door. Met elkaar bereiken we een intensief samenwerkende groep waarin iedereen meetelt en van belang is!

Kenmerken van de Y-generatie

Deze jongvolwassenen zijn tussen de 22 en 28 jaar oud. Sommigen studeren en anderen werken in hun eerste baan. Er wordt getrouwd, relaties gaan aan en ook weer uit, iemand krijgt een baby en iemand heeft een ernstige ziekte gehad, weer een ander maakt een wereldreis. Kortom, het hele leven trekt voorbij met alle bij deze levensfase horende dilemma's, thema's en keuzes. Een heftige periode voor de meesten, waarin zoveel volwassen besluiten genomen dienen te worden over werk en wonen. De zorgeloosheid van de vroege jeugd is echt passé.

Het is de zogenaamde Y-generatie, die in tijden van economische groei en technische vooruitgang is opgegroeid met veel support van hun ouders. Van jongs af aan mogen ze meepraten over alle belangrijke beslissingen, ze komen uit zogenaamde onderhandelingshuishoudens. Ze zijn eraan gewend dat hun ouders hen de hemel in prijzen, hun opvoeding kenmerkt zich door veel positieve aandacht. 'De grenzeloze generatie' worden ze door Frits Spangenberg en Martijn Lampert genoemd, met als kenmerkende eigenschap: de B.V. IK. Het credo van de Generatie Y is 'Ik ben belangrijk!'.

'Individualistisch ingestelde jongeren voelen zich thuis in de globalisering en in de prestatiesamenleving,' zeggen Spangenberg en Lampert. 'Dit zijn mensen die weinig

respect hebben voor gezag en niets hebben met hiërarchie. Jobhoppen is heel normaal en wat vooral nodig is, is uitdaging. Zij hebben meer respect voor mensen die oprecht en eerlijk zijn, dan voor autoriteit op grond van gezag. Ze hebben een hang naar authenticiteit en individuele ontplooiing. De generatie Y gaat op zoek naar zelfvervulling en zelfverwezenlijking en verlangt naar liefde en erkenning. Anders dan hun ouders (de babyboomers) die gericht zijn op gezond en onthaasten, richten zij zich op intens leven en veel ervaren.' Dit alles volgens genoemde auteurs, die 25 jaar lang 1250 gezinnen hebben onderzocht.

Betekenis TGI-basisopleiding voor de jongeren

Met de opleiding sluiten wij aan op de behoeften van deze jonge mensen. De opleidingen die zij volgden of waar ze nu nog studeren zijn meestal alleen gericht op kennis vergaren en er is weinig aandacht voor individuele behoeftes van (h)erkenning. Het leren leiding geven aan jezelf, als voorwaarde bijna om straks aan anderen leiding te geven, blijkt een hele opgave.

Gedurende de opleiding krijgt elke cursist veelvuldig en uitgebreid feedback, die opbouwend, confronterend en kritisch is. Daar kunnen zij mee verder. Niet alleen de opleiders volgen de deelnemers in hun ontwikkeling van zelfsturing en leiderschap, zij volgen ook elkaar. Het TGI-systeem biedt concrete handvatten, zoals het vierfactorenmodel, om situaties te analyseren of voor te bereiden. Maar ook de waarden, de axioma's die aan TGI ten grondslag liggen, zijn leidend. Ze bieden stof tot nadenken, bespreken en naleven.

Bijvoorbeeld het axioma dat zegt: 'Elk mens is zowel autonoom als interdependent'. Dit krijgt gedurende de opleiding in zijn verschillende gelaagdheden steeds meer betekenis. Onze onderlinge afhankelijkheid onderkennen, beseffen dat we als mensen sociale wezens zijn. Het inzicht dat we elkaar nodig hebben, naast alle zelfontplooiing, is misschien wel heel belangrijk voor deze generatie Y. Want hoe kunnen we participeren als burger en voor elkaar zorgen, als we dat nooit hebben geleerd? Als alleen maar de ene pool van zelfontplooiing aandacht zou krijgen?

Persoonlijke groei in een stroomversnelling

Het gaat hier om het vinden van de balans tussen wat ieder zelf echt wil en wat de ander wil, om beide mee te laten wegen in de keuze in wat ik uiteindelijk beslis te gaan doen. Dat is persoonlijk leiderschap opnemen, in verantwoordelijkheid voor mezelf, de ander en de opgaves waar we voor staan. De jongeren krijgen veel spiegels gepresenteerd en reflectiemomenten aangereikt over hoe ieder handelt en hoe dit effectiever kan. Niet altijd even leuk trouwens.

Zo ontdekken de adolescenten wat zij wel en niet kunnen en krijgen zij vertrouwen in waar zij naartoe willen. Daar horen dilemma's bij en die worden dan een uitdaging! Ik zie de persoonlijke groei van deze jonge mensen door de opleiding in een stroomversnelling raken.

Veel cursisten doen positieve ervaringen op in echt samenwerken, met elkaar resultaten behalen en goed voor elkaar zorgen, onderling betrokken zijn in alle diversiteit. Misschien wel voor het eerst in hun leven! Er is een veilig klimaat om de eigen zwaktes en onvolkomenheden onder ogen te durven zien. Om te oefenen en fouten te maken. Om teleurstellingen en conflicten als bij het leven horend te accepteren, te ervaren en te verwerken, zonder meteen helemaal van slag te zijn. Zo komen de jongeren op meerdere fronten gesterkt na anderhalf jaar uit de opleiding, met dikwijls verschuivingen in het echte leven, als gevolg van nieuwe keuzes. Keuzes die beter aansluiten bij de eigen kwaliteiten en ambities.

Ik maakte bijvoorbeeld mee dat een jonge vrouw, ondanks de uitspraak van haar directeur dat ze het nooit tot trainer zou schoppen maar als beleidsmedewerker wel kon blijven, het toch voor mekaar kreeg dat ze bij sollicitatie verkozen werd voor de functie

van trainer. En dat een jongeman, die eindelijk voor zich zag wat hij met zijn studie wilde, een master koos die dicht bij zijn eigen passie lag en niet bij die van zijn ouders. In de opleidingsgroepen delen de cursisten veel wezenlijke zaken met elkaar. Ze leren interacties te hebben die ertoe doen, voorbij de koetjes en kalfjes. Zo ontstaan hechte vriendschappen die ook na de opleiding verder gaan. Of ze vervolgen de opleidingsroute die tot het TGI-diploma leidt. Daartoe gaan ze met elkaar naar het buitenland en vinden aansluiting in internationale peergroepen. Ze verruimen hun grenzen letterlijk en figuurlijk, deze leiders en managers in de dop!

Ik heb veel vertrouwen in hoe zij het menselijke en het productieve combineren. En het is een feest dat ik aan die ontwikkeling kan bijdragen.

Een kijkje in de keuken

Linde Sevenhuijsen

Geblinddoekt op een rij op zoek naar de vlag in het bos die we allen alleen vanaf een afstand hadden zien hangen. De een klagend over spinnenwebben, de ander fanatiek roepend over de mogelijke positie van de vlag, de derde stilzwijgend in looppas, ik totaal gedesoriënteerd, hopend de juiste bijdrage te leveren om de vlag te kunnen vinden.

Dit was het begin van mijn leukste leermoment tijdens de TGI-basisopleiding voor jongvolwassenen. De nabespreking van deze opdracht leerde me meer over mijn positie in groepen: wanneer geef je wel je mening en wanneer niet, wie vertrouw je en waarom, wat kan er misgaan in de communicatie, maar vooral hoe verschillend iedereen is en dat je door middel van deze diversiteit aan kwaliteiten juist dingen kunt bereiken.

Het is misschien cliché om te zeggen dat ik mezelf beter heb leren kennen, vrienden voor het leven heb gemaakt en niet meer zonder TGI zou willen. Toch zou ik dit na afronding van de TGI-basisopleiding voor jongvolwassenen kunnen zeggen. De reden dat ik dit juist NIET doe is, dat deze opleiding ontzettend uniek is en voor iedereen anders. Mijn ervaringen en leermomenten zijn niet die van mijn medecursist, iedereen haalt iets anders uit de opleiding. Daarom is hij ook zo geschikt voor iedereen. Het maakt niet uit welk onderwijs je volgt of wat voor baan je hebt, uit welk milieu je komt, hoe slim je bent of waar je wel of niet van houdt, diversiteit maakt TGI alleen maar interessanter.

En dan is er nog een cliché dat niet opgaat voor de TGI-basisopleiding voor jongvolwassenen. Hoewel je kunt zeggen dat je na afronding van deze opleiding kennis en ervaring hebt opgedaan over groepsfases, omgaan met conflictsituaties en eigen leiderschap, ben je met TGI nooit uitgeleerd! Dus bezint eer gij begint, want in mijn geval heeft de opleiding ertoe geleid dat ik alleen maar meer TGI wil om me verder te ontwikkelen met de dingen die ik tot nu toe van TGI heb geleerd. Zo staat nog op mijn wensenlijstje om TGI te leren toepassen in tweegesprekken, meer te oefenen met het plegen van interventies op een TGI-manier en me te verdiepen in TGI binnen het onderwijs.

Wil je op een levende manier leren (dus niet alleen zittend of lezend in een schoolbank, maar ook door middel van gesprekken, rollenspellen, creatieve opdrachten en vrije tijd) met jouw eigen leerdoelen op nummer 1, dan past de TGI-basisopleiding voor jongvolwassenen bij jou!

Literatuur

Frits Spangenberg en Martijn Lampert (2009). *De grenzeloze generatie en de eeuwige jeugd van hun opvoeders*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam.

Frits Spangenberg en Martijn Lampert (2011). *De grenzeloze generatie en de onstuitbare opmars van de B.V. IK*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam.